

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.
Hat hónap . . . 5 kor. — fill.
Három hónap . . . 2 kor. 50 fill.
Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
Egyes számok 20 fillérért kaphatók
a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK

Négyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 14 fill.
Kétszeriért 12 fill., többszöriért 10 fill. fizetendő.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásér 10 fillér.

Hivatalos hirdetések

100 szög 2 kor. 60 fill., azonnal minden szög 2
fillérével számíttatik.

A nyiltérben:

minden négyhasábos garmond-sor díja 30 fillér.
Velünk P-vezetőterében levő hirdető-irodák, elő-
fizetőink, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-
kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer

← vasárnap reggel. →

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba
(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA.

Hivatalos közlemény.

2681/1906 szám.

Hirdetmény!

Léva város képviselőtestülete f. évi
április hó 25-én tartott közgyűlésében hozott
2373 számú intézkedésével a Steiner Hen-
riktől megszerzendő laktanya-utcai 36 négy-
szög méter területnek a felajánlott 500 kor.
vételárban leendő megvételére fölött a tárgya-
lást és határozat hozatalt, valamint a név-
szerinti szavazás mezejét figyelemmel az
1886 évi XXII. t. c. 110 §-a rendelkezésére
tolyó május 26-ának délutáni 4 órájára tűzte
ki, mely intézkedésről s a képviselőtestületi
közgyűlésnek a kitűzött határidőben leendő
megtámaszáról a képviselő testület tagjait
ezen hirdetmény kiadása után értesitem.

Léva, 1906. május hó 7-án.

Bódogh Lajos
polgármester.

Amerika felé.

Ha valaki gazdasági munkást fogad-
ni több ízben megfordul a lévai piacon,
arra a tapasztalatra jut, hogy a napszám
már most — május közepén — hihe-
tetlen magasra emelkedett. Sokan annak
tulajdonítják, hogy az élelmi szerek,
ruházat drágább lett s így ennek ará-
nyában emelkedtek a napszámok is.
Azonban a ki mélyebben és behatóbban
foglalkozik ezzel a tüneményvel, csak-
hamar látja, hogy ez még nem oka az
igazi drágaságnak. Mert utóvégre még
a magasabb napszámot sem sajnálja a
munkaadó, ha elegendő és értelmes
munkást alkalmazhat s így gazdasági
teendőjét ideje korán elvégezheti.

Azonban mit látunk? Azt, hogy
kevéssé a munkás kéz. Alig van már
annyi napszám, hogy velük a szük-
séges és Léván, különösen a szőlők
felújítása tolytán szaporodó — gazda-
sági munkát jól és tökéletesen elvége-
zessük. És régi megszokott munká-
inkat hiába keressük. Amerikába mentek,
felelnek, ha utánuk kérdezősködünk.
Ez az oka a gazdasági munkás drága-

ságának, a munkás hiány. Amerika
felé vitorlázik a dolgos, hasznavehető
munkás, míg ide haza parlagon marad
a földje, a melyet családja alig bir
művelni.

Alig néhány éve, hogy felmerült
az amerikai kivándorlás veszedelme
s ma ott tartunk, hogy valóságos
nemzeti szerencsétlenségévé nőtte ki
magát a kivándorlás. Nincs az a jár-
vány, amely annyira megtizedelné
népünket, mint az az olcsó, de biztos
utazás Amerikába, amelyet ujabban a
kormány is támogatott.

Tíz év előtt tizenötezerre rugott
az Amerikába kivándorló magyarok
száma. Tavaly kétszáznyolcvanezer em-
ber hagyta el ezt a bazát, hogy a
tengeren töljék jobb megélhetést bizto-
sítson magának. Ha az eddigiekhez
hasonló arányban fog növekedni a
kivándorlás, harminc esztendő múlva a
fél ország Amerikában lesz.

Kétszáznyolcvanezer kivándorló egy
esztendőben! Iszonytató szám. Eddig
már több mint kétfélmillió magyar ember
él Amerikában. Az odakünn lévő ma-
gyarok már bizvást megalapíthatnák
az amerikai Magyarországot, Orosz-
szágból, a forradalom, a kancsuka és a
nyomorúság hazájából, a háboru és
inség által sanyargatott Oroszországból,
melynek 120 millió lakosa van, nem
vándorol ki annyi ember, mint Magyar-
országból. A mi hazánk az 3 19 millió
lakosával vezet a kivándorlás tekinte-
tében. Vannak ötszörte népesebb álla-
mok Európában, de egy sincs, amely
annyi polgárát üldöznék a rideg ide-
genbe, mint a miénk!

Ézük is már nálunk a kivándorlás
hatását minden téren. Első sorban a
népszámlálás eredményében. Három
négy év előtt, dacára a már akkor is
erősen érezhető kivándorlásnak, Magyar-
ország első helyen állott a szaporodó
európai államok között. Ma — az utolsók

között van a legutóbbi statisztikai kimu-
tatás szerint. Pedig sem a halálozási
arány nem lehet nagyobb, sem a szü-
letési arány nem lett kisebb. Csak a
kivándorlók száma növekedett százötven
százalékkal.

Érezhető a kivándorlás a férfi mun-
kások számának csökkenésén is. Mert
hiszen sem gyermekek, sem asszonyok
nem képezik a kivándorlók zömét, ha-
nem 18—40 év közötti erőteljes mun-
kabíró férfiak, akik meg tudnak küz-
deni az amerikai munka hatalmas
versenyével.

Kik fognak nálunk ezután a gyá-
rakban, műhelyekben dolgozni, kik
fognak katonáskodni, ha munkabíró,
fiatal férfaink kivándorolnak? Sem
Cunard Line hajózási társaság által
az államnak juttatott nyereségi része-
sedés, sem a kivándorlási felügyelők
nem fogják tudni az országot e nagy
károkért kárpótolni tudni. Szép, ha az
állam a kivándorló magyaroknak olcsó
és kényelmes utazást biztosít, de felér-e
azzal a megbecsülhetetlen anyagi és
erkölcsi kárral, melyet a kivándorlás
az országnak okoz?

Bizony kétségbeejtő a perspektiva,
amelyet az évről-évre rohamosan gyá-
rapodó kivándorlás tár s szemünk elé.
A nemzetpusztulásnak az elzúllásnak
prespektívája ez.

Mit csináljunk? Miként segítsünk
e bajon? Olyan kérdés ez, a melynek
helyes megoldása minden fáradságot és
áldozatot megér. Meg kell akadályozni
az országot romboló kivándorlást, nem
pedig hatóságilag elmozdítani.

Sajnos, már ami vármegyénkben is
aktuálissá kezd válni a kivándorlás
kérdése. Mindig többen és többen
veszik utjukat a tenger felé. Eleinte
csak a megye felső részéből, de már
most a lévai járásból is sokan hagyják
itt az édes haza földjét, mely nem
terem elég kenyeret fia számára.

eltakarta a köpeny gallér, kardunk pedig
szinte el volt rejtve, ügyet sem vetve rá
az őrmester mellett elhaladtunk.

De a vén lókat nem lehetett rászedni!
Olyan fiatal arcú tiszt uracsok mint mi
voltunk nem szólták az alantoknak a nem
tisztelgést szó nélkül elnézni, s mivel mi a
mozdulatlacul álló őrmestert rögtön le nem
hurrogtuk, ez ránk ösmert, azonnal vissza
tértett bennünket és minthogy nevünket
nem akartuk bemonanni, az őrszobára kísér-
tetett. Negyed óra, félóra is elmúlt, égott a
talpunk alatt a föld (ugyanis nem volt hova
leülni) de a mi őrmesterünk a fülehegyét
sem mozgatta. Ujra lepergett egy negyed
óra, de hiába és mi reménytelenségünkben
véggé lemondhattunk az ujlaki estély
gyönyöreiről.

Végre bajtársam a tárcájában véletlenül
két nem katonai collegánk névjegyére bukkan.
Ez a lelet új életkedvet töltött belé, mert
azonnal meg érlelte benne a hadiosiny
tervét.

Az őrmester ur elé kéredzkedtünk
hajlandóknak nyilatkozván nevünket, beval-
lani, ha azonnal szabadon bocsáttatunk.

Az őrmester erre rá állott s mi be-
mondtuk a jegyeken levő neveket bizony
ságu a két idegen névjegyét is átadván, s
azután mint a kalitkából kiszabadult madár
röppentünk egy órai késéssel Budaujlakra.

Itt már megkezdődött a tárc. Gyorsan
kicséréztük átázott cipünket a zsebben
elhozott lakkal és beálltunk a táncterembe.

Amint nézzük a lejtő párokat, valaki a
vállamat veregetve megszólít budai dia-
lektussal.

Jó lesz tehát a baj okait intéző
köreinknek figyelemmel kísérni s a
lehetőség szerint elhárítani. Szóval
többet kell foglalkozni a néppel, a
népet érdeklő társadalmi és gazdasági
problémákkal s akkor a kezdődő beteg-
séget, mely ma még nem súlyos ter-
mészetű, játszva orvosolhatjuk.

Szociális reformokra, nagy közmun-
kákra, munkásjóléti intézményekre és
helyes közgazdasági politikára kifelé
ugy, mint befelé, — erre van szükség,
ezekkel tudjuk rábírnai a munkásnépet,
hogy ne hagyja el hazáját.

Ezzel erősítjük a nemzet organiz-
musát, melyet az örökös politikai izgal-
mak jócskán megviseltek.

Különösen sokat várunk e tekintetben
a hazai ipar fellendülésétől. Ha a tuli-
pán mozgalom nem lesz szalma láng,
ha következetesen és szilárdan kitartunk
a magyar ipar mellett, majd látni fogjuk,
hogy nemsokára keletkeznek itt gyárak
oly ipari termékek előállítására, melyek
eddig kizárólag külföldről impor-
náltak hozzánk, keletkeznek oly vállá-
latok, a melyek természetek munkás
kezet fognak foglalkoztatni. Akkor
bizonyára nem kell egy munkásnak
sem Amerika felé vitorlázni, mert biztos
megélhetést talál majd az édes hazai
földön is.

A szellemi fogyatékos gyermekeknek az épeszüketől eltérő lelki sajátosságai.

Folytatás.

Az intelligencia második működése a
képzetek megtartása. Tudnivaló pedig,
hogy a hülyéknek nagyon gyarló az emlé-
kezőtehetségük, mert figyelni nem tudnak,
tehát a szerzett képzeteket sem tudják oly
jól fixálni, rögzíteni, mint az épeszűek.
A nevelés során tehát oda kell törekednünk,
hogy figyelmüket fejlesszük. A figyelem
fejlődésével észrevesszük, hogy neveltjeink
egyes dolgokra visszaemlékeznek, s hogy
emlékezetükben bizonyos intelligencia van.

„Szervusz Karafiáth, schön tanz á ta
szán! csak tessék oda jönni hozzánk majd
bemutatom feleségemnek és a sógornémnak.“

Hát ki volt?

Firer ur Pillaner volt, a múlt évi „abrich-
terünk“ a 32-eseknél, jelenleg pedig jó módu
többszörös bérkocsi tulajdos, budavári
„fiakker meister“ és ugyilátszik tekintélyes
budaujlaki kaszinótág is.

A feleség igen csinos ifjasszony volt,
a sógorné nem kevésbé tetszős „feas“,
derék egy hajadon kiből a 18 éves életkedv
majd ki csattant, mi kettőn pedig, „elève
urak“ voltunk s így képezhető, hogy az új
ismeretség csak növelte az estély kellemét.
Meg is táncoltattuk Pillaner ur két
pártfogoltját, amugy becsületesen és legye-
kedtünk körülöttük hajnal hasadtáig, amely
február hóban meglehetősen későn áll be.

Pillaner ur pedig, mint illetendő és
kvázi háziur több rendbeli krigli sörrel és
frankfurtival hálálta meg hölgyei irányában
tanúsított udvariaskodásunkat, a mi ellen
éppenséggel sem tehattunk semmit, ha csak
éhen-szomjan nem akartunk maradni, mert
a pincéreknek meg volt mondva, hogy a két
„doktor ur“ az ő vendége.

Ilyféle tréfák manapság már csak mese
világba tartoznak mint maguk az élv
urak is.

Igen, Urak voltunk! De azért mégis,
néha néha akarunkon kívül is nem urakhoz
való társaságba kerültünk.

Szegény Koller Károly — ki később
mint honvéd főorvos a jászberényi robba-
násnál elpusztult — egy szép tavaszi napon

TÁRCZA.

Emlékek a katonai-életből.

A lévai kaszinó május 5-iki estélyén felolvasta Dr.
Karafiáth Márius.

Ha vissza emlékszik az ember szokra
a boldog és bohó évekre, melyeknek elmé-
nyeit annak idején ifju elméjével máskép
mérlegelte mint később érett észszel és
bővebb élettapasztalattal, akkor az lemondás
fájó érzetével szeretné azokat a élményeket
mind visszavarázsolni, ha másképen nem,
legalább az emlékezetben.

De sajnos, akkoriban másként néztünk
mindent. Egyik dolognak nagyobb jelentő-
séget tulajdonítottunk mint a milyen azt
megillette, másikat semmibe sem vettünk.

Napót nem vezettünk mint hajdanában
örög szülein de még szülein is, az emlé-
kezetbe sem verődött minden elég mélyen
s így sok anyag veszett el, melyet egyéni-
ségünk elfozultsága alól felszabadulva most
már tárgyilagosan nézhetnénk s mely kom-
moly vagy tréfás voltával a vigra és szomo-
rura egyaránt hangolt lelkünket kellemes
viszhangra kelthetné.

Elmerengve régi idők változatos emlé-
kein többek között katonakorom néhány
fénypontja csillant fel emlékezetemben,
melynek komikumja ma jobban hat reám,
mint annak idején s mely nem egyszer azokat
is mulattatta, a kiknek kedélyes együttlétben
pipaszó mellett e-méséltem, ami arra bátorí,
hogy egynehányat közülük a mai estély
alkalmával igen tisztelt hallgatóim kegyes
elnézésére és türelmére bizzam.

* * *
Régen volt innen-onnan már 30 éve.
Szép idők voltak, mert ifjak voltunk és —
diszes, egyéves önkéntes orvos jelöltek azaz
„Fraibiligos élève urak.“

Bzony ur volt még akkor az egyéves
önkéntes orvosnövendék, mert abban a
diszes ruhában szolgálhatta elejétől végig
az egyévet, melyen csak az arany csillag,
arany kardroit és arany sipkaszínór hiány-
zott a tiszt ruhához.

Az a sárga selyemzsúróra sapkán pedig
ha megfakult, olyan volt mint a kopott
arany, s nem egyszer dördült el előttünk a
„szakasz jobbra néz“ vezényszó a köpő
nyeges élève urat tisztnek néző altiszt aja-
káról, a mi nagy örömrre s ha tévedését
észrevette — az ő nagy bosszuságára.

Nem egyszer vakmerő módon provo-
káltuk is ezt, a hiuságunknak hízog össze-
tévését, ámbár néha alaposan megjártuk
vele ha valamely nemes káplár a csalafin-
taságot észrevéve az utcai közönség szere-
láltára megállított és megszalutáltatott és
ugy lepiszkolt bennünket, hogy a fülünk is
lekonyult mint a leforrázott uszkáré.

Egy alkalommal ez a hiuságunk kevés
hijja egy sikerült budaujlaki casinótánc
estélyünkbe került. Nagy hófúvás miatt a
lóvasut elakadt volt sigy gyalog törtettünk
Bazsó Tivivel estefelét át Budaujlakra. A
főuton levő élelmezési raktár kapujában
egy vén őrmester állott és pipázgatva nézte
a hófergeteget. Nekünk sehog sem tetszett
a köpeny zsebekbe mélyesztett kezűket
tisztelgésre előrántani, s miután nyakunkat

— Aki a képzeteket megtartja, az azokat társítani is tudja. S hogy ez csakugyan úgy van, tanúbizonyság erre az értelmiség legalacsonyabb fokán álló hülye is, mert nála is az éhség érzete a kielégítési ösztönrel van összekötve. Igaz, hogy az effajta képzetátsítások csakis érzékiek, de azon legkevésbé sem csodálkozhatunk, ha elgondoljuk, hogy a hülyék első sorban érzéki teremtmények. A képzetek asszociációjának másik megnyilatkozása, mely a következtetésen és az ítéleten alapszik, már nem a hülyék tulajdona. Itélnék, következtetnek ők is, azonban mivelhogy jól tudjuk, hogy helyesen ítélni és következtetni csakis az tud, akinek szellemi képességei épek és egészségesek: nem csodálkozhatunk azon, hogy a hülyék ítéletei hiányosak, határozatlanok és bizonytalanok. Azon kívül a képzetek ezen társítása náluk lélekölő lassúsággal történik, holott tudjuk, hogy az épeszüek ítéletét és következtetését többek között a gyorsaság is jellemzi.

Minthogy a hülyék a beszédet nem igen értik meg, ennél fogva a képzetek produktója náluk felettebb csekély. A hülyék intelligenciája — érzékilények lévén — inkább felfogó, mint teremtő. Képzőtehetségük tehát nagyon gyatra.

Minden szellemi, lelki funkciónak, tevékenységnek centruma az agy. Az pedig a hülyénél meg van sérülve. Világos tehát, hogy a hülyék gyenge akarateroje is ebben leli magyarázatát. Körülbelül bátran kimondhatjuk, hogy egyedül a táplálék utáni ösztön az, mely a hülyék roncs akaratát imigye amugy kifejezi. És jóllehet ez az ösztön, mely a normális embereket munkára serkenti és dologba hajtja, a hülyénél már nem nyilatkozik meg ilyen szellemben: ők a táplálékukat nem munka árán szerzik meg, hanem ha éheznek, legfeljebb nyögnek vagy utána nyulnak az ételnek.

Összegezve a mondottakat, kimondhatjuk, hogy a hülyék a társadalomban hasznavehetetlen lények, mert hisz az öntudatuk sem normális, s tetteikért ezek szerint felelőségre egyáltalában nem vonhatók, tehát betegeknek kell őket tekintenünk, akik a mi ápolásunkra, a mi védelmünkre szorulnak.

2. Az imbecillék lelki sajátságai.

A szellemi fogyatékosok a gyengeelműek azok, kik a normális gyermekek szellemei képességeit olykor-olykor megközelítik. Legfeltűnőbb lelki sajátságai közé tartozik az, hogy a szellemi képességeik között nincs meg a kellő összhang, s innen van a az jelenség, mely szüleit szellemi képességeik elbírálásával oly gyakran tévedésbe ejti, hogy t. i. egyes dolgokban, lelki megnyilatkozásokban a normális egyéneket is felülmúlják. A velük foglalkozó szakem-

berek az imbecillitást erkölcsi fogyatékosnak mondják. Az épeszüektől eltérő lelki sajátságait tárgyalván, hangsúlyoznunk kell első sorban, hogy az imbecillék, kiknek a maguk énje legbecsesebb a világon, antiszociális lények, kik semmiféleképpen sem tudnak beilleszkedni a társadalom jogi és erkölcsi körébe, kiken a tanítás ugyyszólván egyáltalában nem fog, s kik az esetleges javulást csak szimulálják, de tulajdonképpen soha sem javulnak meg, mert ők a bennük dúló szenvedélyek és indulatok rabjai, s meglevő értelmi képességüket nagyon ritkán engedik érvényesülni. Tudnunk kell ugyanis, hogy a gyengeelműek öntudata nincs megzavarva, azonban a figyelő és az emlékezőtehetség fogyatékosága foyton képtelenek a dolgok tisztán látására: s ez okozza az ő különös lelki sajátságait. Az imbecillék sokat hazudoznak, rakoncátlanok, veszekedő természetűek s állatkínzásra és kegyetlenkedésre hajlandók. A gyengeelműek rendszeres munkára sem igen alkalmasak, mert bár egyes dolgokat el is végeznek, de a kellő figyelem hiánya miatt, mely egyik tárgyról a másikra szökell, állandó felügyeletet igényelnek s munkájukban nincs is sok közönet.

Ha munkába fogják őket, többet ártanak, mint amennyit használnak, s ők azok, akik mindenkinek tanácsot szolgálnak s mások dolgát bírálat tárgyává teszik, de ők maguk egy szalmaszálat sem mozdítanak, hanem édes semmittevésben töltik napjaikat. Lusták és henyék, akiket méltán a munkakerülőkhöz lehet osztályozni. Az imbecillnél ebből a szempontból még a hülye is többet ér, mert az — bár nagynehezen — de mégis rászoktatható egyes dolgoz elvégzésére, az imbecill azonban, mert figyelmét nehéz egy tárgyra lekötöni, egyáltalában nem.

Az imbecill önfenntartási ösztönét illetőleg, kimondhatjuk, hogy szereti a hasát s a veszélyt is kikerüli, mert félti az ő drága bőrét. Megtörténik azonban az is, hogy szembe száll a veszéllyel, de csak akkor, ha mérhetetlen önzésében a veszélyt legyőzendőnek véli.

Mint már említettem a gyengeelműjeleknél egyes lelki sajátságok különösen ki vannak fejlődve, azonban ezek egyoldalúak s nem is annyira intellektuálisak, mint ösztönszerűek. Az ugynevezett csodagyermek is, kik számolásban, zenélésben stb. ben kitűnnek, majdnem kivétel nélkül mind imbecillék.

A gyengeelműek nevelése a legnagyobb nevelési tapintatot és ovatosságot igényli, minthogy ők nagyon gorombák, arcátlanok, amellet ravaszok is. Magaviseletüket jellemzi az is, hogy szemben meghunyászkodnak, hát mögött azonban minden

bácsihoz jártunk, az ősz-utcába. Utóbbinál volt a debreceniék konyhája.

Ezek nagyon összetartottak és nem igen vettek be bárkit a bizalmas körükbe.

Jóban voltunk velük, de ők a bizalmaskodást csak bizonyos határon belül engedték meg a „nem civis“-nek. Rendszerint „gálya“nak szólították egymást a mi valami gyöngéd, kedélyes bensőség jellegével bíró megrövidítése volt a „gályarab“-nak.

Egyszer a hatvani utcai kis kapuban — ahol akkor a klinikák elhelyezve voltak — áll Horváth Ádi önkéntes társunk s contemplative fujja karikára az átellenes Röttig bácsi trafikájából származó verginia füstjét.

Jön Sch. Miska barátunk, most jó nevű orvosi szakiró és egyetemi docens s odaszól Adinak: „jó napot gálya bácsi!“

„Gálya, akinek gálya, de magának nem gálya!“ — volt az ép oly rövid mint velős válasz, melylyel visszautasítván a bizalmaskodást, legjobban jellemezte a debreceniéket kaszt-szellemét.

A kit azonban befogadtak a társaságba, az aztán minden tekintetben gyakorolhatta és igényelhetette a „gálya“ jogokat és szabadságát.

Igy testi lelki cimboraság fejlődött ki szegény Papp Jóska és Nagy Lajos között, habár utóbbi csak kisujszállási vagy tán püspökladányi gyökér volt.

Együtt laktak, egy helyen kosztoltak, együtt mentek előadásra, együtt mulattak és tértek haza vacsora után Boros bácsitól.

Ez a jó egyetértés és oktatás csak akkor szenvedett némi lazulást, mikor P. Jósának a katoná mündért kellett magára öltetnie.

(Folyt. köv.)

rosszra képesek s kigunyolják azokat, akik őket valami hibájuk miatt megfenyítették.

Környezetüket sem nem szeretik, sem nem ragaszkodnak ahhoz. Bajaikat nagy mértékben túlozzák, s ha környezetük abban a nyomban nem tesz eleget képtelen óhajaiknak, dühösködnek s gorombáskodnak, ami azt mutatja, hogy előttük nem annyira a személy, hanem az azoktól vett jótétemény a fő. Szánakozni azonban ők is tudnak s a látott szenvedésen megilletődnek. Nevelés szempontjából nagyon jó tudni, hogy az imbecill fél a büntetéstől s ezt olykor-olykortapintattal bár — de mégis fél kell használni. Ezzel nagyon sok rossztól visszatarthatjuk őket, így többek között a lopástól is. Mert lopni nagyon szeretnek, és pedig minden meggondolás és terv nélkül, úgy hogy ez ösztönük nagyon gyakran kleptomániára is kifejlődik. Azonban rossz indulatból is lopnak, s ebben a tekintetben ép oly bűnösök, mint az épeszü tolvajok.

Minthogy a saját énjüket nagyon szeretik, nagymérvben önzők és hiuk: nagyon jól esik nekik, ha megdicsérik őket, azonban a rájuk rótt büntetést rendszeren olyanak veszik, illetőleg tekintik, melyet legtalvolabbról sem érdemeltek meg s ez váltja ki bennük a bosszualás érzelmeit, miért is a fegyelmezés legbeváltabb eszközeire van szükségünk, hogy eredményt érjünk el velük. A vallásosság érzete az ő lelkükben is termékeny talajra talál, ami onnan ered, hogy a szó legszorosabb értelmében hiszékenyek, kiváltképpen pedig akkor, ha evvel is hiúságuknak hízolgtunk.

Az imbecill intelligenciája általában véve elég közel áll az épeszüekéhez. Képzetszerzésre is jobb a hülyénél. Azonban emlékezőtehetsége nagyon egyoldalú, s egyes beemlézett dolgokat csak olyan sorrendben tudja előprodukálni, amilyenben megtanulta s a legcsekélyebb változtatásnál is mindjárt megakad. Meglehetősen gyorsan tanul, de ép oly gyorsan felejt is. Iskolázhatatlan képzelőtehetsége hihetetlen hazudozásra ragadja őt, a legképtelenebb mesékkal traktálja környezetét, s ez által is kárára akar lenni azoknak, akik között él. Az imbecill nevelése a legnagyobb szigorú követeli, s nagyon elterveztette a dolgát az, aki gyengédséggel, vagy pláne engedékenységgel akarná őket nevelni. A javító házak növendékeinek nagyrésze imbecill.

3. A gyengetehetségük lelki sajátságai.

Gyengetehetségüknek azokat a gyermekeket mondjuk, kik sem nem hülyék, sem nem imbecillék, hanem akik általános használt nevelési, illetőleg képzési eszközök felhasználása mellett a népiskola növendékeivel nem tudnak lépést tartani. A gyengetehetségük fő jellemvonása az, hogy bizonyos ideig még tanulnak s szellemileg fejlődnek is úgy ahogy, de azután stagnálnak, s szellemi nivójuk nem igen mulja felül a 8-9 éves épeszü gyermekek tudását.

Szellemi működésük elégtelensége pedig onnan ered, hogy az ő érzékszerveiknek nincsen meg az a fogékonysága, izga/hatósága, mely az épeszüeket a tárgyak és dolgok oly gyors felfogására képesíti. Az érzékeikhez ható ingerek csak igen gyenge benyomásokat keltenek az agyban, tehát náluk a képzet és fogalomszerzés folyamata nagyon lassu. Ez a lassu folyamat okozza azt, hogy szellemileg az épeszüektől nagyon visszamaradnak, azokkal egy lépést tartani nem tudnak.

Az épeszüek és a gyengetehetségük közt levő különbség akkor tűnik fel legjobban mikor az iskolába lépnek. A gyengeelmű nem keresi a társaságot, hanem szomorúan ül a helyén, hiába az érdekes előadás, a figyelmet lekötő szemléltetés, az érdekkeltő tananyag, az ő figyelmét az mind nem tudja lekötöni, s ha le is köti, az csak néhány pillanatig tart, mert figyelmét a legcsekélyebb inger is eltereli a tanítástól. Ha felelni kell, zavarba jön, kipked-kapkod a szó után, felelete összefüggéstelen és sokszor téves is. Emlékező tehetsége is ilyen fogyatékos. Azonban a gyengetehetségű gyermek lelki-világa oly megkapó szellemiséggel nyilvánul néha, hogy környezetét gyakran tévedésbe ejti képességei felől.

A gyengetehetségűeknél gyenge az emlékező tehetség, gyenge a figyelem, de gyenge az akarat is. A gyengetehetségűek szellemi fejlődése nem egyenletes, s a tanult ismereteket sem tudják a gyakorlatba átviselni és azokat helyesen használni. A gyen-

getehetségük az ugynevezett „kisegítő iskolákban tantáttatnak.

Ezek volnának a szellemi fogyatékosok, vagyis a hülyék, az imbecillék és a gyengetehetségük dióhéjban vázolt lelki sajátságai. Mindenesetre, hogy a lelki folyamat az emberi élet hosszú során át különbözőképen nyilvánuljon, s ezen lelki sajátságok leírásánál nem is magát a felnőtt embert, hanem a tanköteles korban levő gyermeket tekintettük, s mint ilyent alapul vettük.

A paradicsomban a tudásfájának gyümölcse, illetőleg annak élvezése tiltva volt, s a tilalom átszegői a paradicsomból kiűzetek. Manapság megfordítva áll a dolog. Az emberek mind kivétel nélkül a tudásfájához sereglenek, gyümölcseivel lelküket táplálják, s így rálépnek arra az ösvényre, mely a tulajdonképeni paradicsomhoz vezet.

A szellemi fogyatékosok tanítása és nevelése nagyon nemes munka, ha boldog volt az, aki a 99 juh elhagyásával az eltévedett századikát aklába terelhetette, annál boldogabb lehet az, aki a szellemi fogyatékosokat oktatóván, azokat a munkálkodó társadalom egyenrangú tagjaivá tehetette.

Adamcsik István.

Különfélék.

— Rendkívüli közgyűlés. Baranyai megye törvényhatósági bizottsága, a vármegye főispánjának az 1886. évi XXI. t. c. 46. §-ában gyökerező rendelkezésénél fogva 1906. évi május hó 17-én, délelőtti 10 órakor Aranyosmaróthra a székház nagytermében Rendkívüli közgyűlést tart, a melynek tárgysorozata a következő fontosabb pontok lesznek: 1. Wekerle Sándor kormányelnök leirata az új kormány kinevezéséről, s ezzel kapcsolatban az új kormányának üdvözlése. 2. Jekelfalusi Lajos honvédelmi, Darányi Ignác fölmívelésügyi és Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterek értesítése a vezetésükre bízott tárcák átvételéről. 3. A belügyi kormány leirata a főispáni helyiségeknek Sényi Kálmán kinevezett főispán által történt erőszakos elfoglalása miatt indított bünyenyítő ügyben, s azzal kapcsolatban teendő intézkedés. 4. Rendelkezés a főispáni helyiségeknek Kazy János főispán részére leendő átengedése iránt. 5. Előterjesztés a vihnye-szklonói fürdőbiztosi tisztségnek betöltése iránt. 6. Dr. Benkő Lajos tiszti főorvos és Ordódi Eadre főszolgabíró bejelentése nyugdíjaztatásuk iránt benyújtott kérvényeiknek visszavonásáról. 7. Toth Zsigmond szolgabíró és Szabó Lajos aljegyző kérvényei szabadságidő engedése iránt. 8. Az aranyosmaróthi és lévai közkórház 1907. évi költségvetése. 9. A közuti költségvetésen túlmenő kiadásokhoz a közgyűlés határozatának kieszközölése. 10. A vármegyei eladó-alap 1906. jövedelmének felhasználása iránti határozata. 11. A vármegyei utbiztosok pótléka. 12. Ujbánya és Léva városok 1906. évi költségvetése. 13. Schubert Ede feltebebeése Körmöcbánya városnak a városi alkalmazottak részére drágulási segélyt megszavazó határozata ellen. 14. Léva városnak Czubka Rezső lévai lakossal kötött adásvévesi szerződése. 15. Léva város határozata a házi pénztár részére a vámut alapból előleg vétele tárgyában. 16. Léva város határozata a közvagóhid cejjaira szükséges telek megvétele tárgyában. 17. Léva városnak néh. Tonhauser József örökösivel kötött csereszerződése. 18. Csiffar község határozata ingyenes népkönyvtár felállítására tárgyában. 19. Léva város határozata keramit burkolat vonalának meghosszabbítása iránt. 20. Előterjesztés az üresedésbe jutott bizottsági tagságok választás utján leendő betöltése iránt. Az alkotmányvédő század bizottság jelentése stb.

— Kaszinó estély. A kaszinó vigalmi bizottsága most, t. hó 5-én pótolta ki a farsang-végi estélyt, mely akkor a nemzeti gyűlés miatt elmaradt. Igen szép társaság gyűlt össze; urak és hölgyek tulipán jelvényel. 9 órakor kezdődött a műsor; első volt Karafidh Márius dr. humoros felolvasása az elv-korból, mely szellemes ötletektől szíjporkázó felolvasást a szerző szíveességéből egész terjedelmében közölköz lapunk tárcarovatában. Ezután Mercáder Jenő játszott zongorán, pompás, jó magyar nótákat, igazi magyaros erőssé, kitűnő technikával; mikor megújráta a közönség, megmegtöltötte a Kossuth-nótával. Majd Stosius Ernő k. a. szavalt a Váradit Antal „Régi könyv“ című remek költeményét. Maga a költemény is rendkívüli hatásos, főséges gondolatokkal tejes, és azon a téren mozog, a melyen mindig meg lehet rikatni a magyar embert. De a szép tartalom kifejezőbbé, erőteljesebbé vált a teljesen átértett és a közönséget átható szavai által. Amilyen kitűnően volt a költemény megválasztva, oly remek volt annak előadása is. Általában volt valami az estély hangulatában, ami azt az eddigi estélyek fölé emelte. A műsor után hamarosan tánc kezdődött, ropogósan folyt is virradtig. A jelen volt hölgyek nevsora: asszonyok: Balogh Jenő drné, Belcsák Lászlóné, Berkó Istvánné, Brunszwick Lajosné, Csekey Vilmosné, özv. Czifrok Jánosné, özv. Farkas Lajosné,

Faragó Samu, öv. Fischer Sámuelné, Frommer Ignác drné, öv. Henyei Elek, Honca Józsefné, Hetzer Adolf, K. Braumüller Klára, Kabina Ervinné, Katona János drné, Medvegy Sándorné, Mercader Alajosné, Novotny Imréné, Suhajda Jánosné, öv. Skóbr Ferencné, Szegner Gézáné, Szilassi Dezsőné, Szilassy Sándorné. Leányok: Bobok Mariska, Csekcsy Magda, Farkas Kamilla, Fischer Ilonka és Nelli, Gyapay Mariska, Honca Jolán és Margit, Mocsy Jolán, Pólya Gizike, Skóbr Irén, Stósius Erna, Szakmári Margit, Wieber Gabriella. A vendégek sorában volt ifj. Madarász József képviselőnk is.

Ipartestület Léván. A jövő héten az iparhatóság az 1889. XVII. t. cz. értelmében meg fogja alakítani városunkban az ipartestületet, melynek tagjai lesznek az összes képesítéshez kötött ipart üző iparosok, és melynek célja az iparosok és segédek közti rendet és egyetértést fenntartani, az iparhatóságot támogatni és az iparosok érdekeit előmozdítani. Nem tévesztendő ez össze az ipartársulattal, mely egyes iparágat üzők szabad társulása, míg az ipartestületbe belépés kötelező, és maga az intézmény hatóság jellegével van felruházva.

Bakák bucsuja. A múlt héten szabadultak ki a 903-beli honvédbakák a kaszárnyából. Ambátor a törvény nélkül való állapot következtében tovább szolgáltak, mint elődeik, azért mégsem lehet mondani, hogy el lettek volna keseredve. Sőt nehéz szívvel váltak meg a lévai kaszárnyától — mert hát jó dolguk volt és megbecsülték őket, amint magyar embereket szokás. A szokásos hivatalos eljárás befejezte után a bakák jelentkeztek Brunswick Lajos őrnagy zászlóalj parancsnoknál, egyikük szívből jött szép beszéddel köszöntötte meg parancsnokunk jószágát, s kifejezte társai nevében, hogy mindig büszkének lesznek arra a zászlójára, melyben szolgáltak, és amely mindig csak dicséretet és dicsőséget aratott. Rádásul még szép karban el is harsogtatták a vig nótát:

Őrnagy uram, őrnagy uram, minden jót kívánok. En mar többé, en mar többé vigyázzba nem állok; Fölteszem a kis kalapom, nem is szalutálók, Ólálkva várnak engem kőkönyvesemű lányok.

Áthelyezés. Onyaky Miklós m. kir. honvéd-százasos és Szilágyi István főhadnagy Nyitrára helyezettek át.

A megyei ellenőrző század birodalmi folyó hó 15-én Léván a város háza gyűlés-teremben délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek tanácskozási tárgyai 1. az ügyvezető alelnök elszámolása; 2. jelentés a megyei tisztviselők magatartására vonatkozólag.

Áthelyezés. Moldoványi Béla kir. mérnököt, az aranyosmaróti államépítészeti hivatal főnökét a m. kir. kereskedelmiügyi miniszter a közszolgálat érdekében Liptószentmiklósról helyezte át. Helyét Bodor Károly kir. mérnök váltja fel Esztergomból.

Magyar gazdák magyar gépet vegyenek! Most van az ideje a gazdasági gépek beszerzésének. Erről a témáról iparpártolási szempontból megemlíteni azért érdemes, mivel talán egyetlen iparágban sem követnek el ők visszaélést a magyar ipar rovására, mint éppen ebben a szakmában. Itt van legelső sorban az amerikai és angol gépek állítólagos eladásával folytatott üzletkedés. A magyar gazdaközösségekben rendszeresen táplálják az angol és amerikai gépek iránt érzett előítéletet, hogy neki aztán angol és amerikai vignetta alatt — osztrák árut szólnak a nyakába. Itt van például a Clayton és Shuttleworth cég, melyet az a nimbusz vesz körül, hogy angol gépeket ad el a magyar közönségnek. Vanok egyéb cégek, melyek az amerikai csillagos lobogó alatt liferálják — az osztrák gyártmányt. Ideje, hogy a magyar közönség végre megtudja, hogy ugyszólván egy darab gőzcseplő sem jön be Angliából és Amerikából hazánkba. A múlt esztendőben összesen 900 darab gőzcseplő készlet jött be hazánkba, ebből összesen 20 darab a vámkülföldről, a többi 880 mind Ausztriából került be hozzánk. Minthogy az angol gyárként szereplő Clayton és Shuttleworth cég egyedül 100—150 drb. garnitúrát ad el, könnyen elképzelhető, hogy az állítólagos angol gyártmányt honnan liferálja. A magyar ipar iránt érdeklődő közönség tájékoztatására felsoroljuk e helyen a tisztán hazánkban gyártott gazdasági gépeket előállító cégeket. Ezek: Magyar kir. államvasutak gépgyára (képviseli a Magyar keresk. részvénytárs.), Osztrák-magy. államv. és Nicholson (képviseli az Agrária magyar gépforgalmi r.—t. mely alapszabályszerűen kötelezte magát arra, hogy kizárólag hazai gyártmányt közvetít). Első magyar gazdasági gépgyár, Kühne-féle gyár Moson, Maier féle gépgyár r.—t. Szombathely, Pohl-féle gépgyár Szombathely, Ganz és tsa (daráló-gépek), Zirkund és tsa Ujvidék.

Mikor lesz a sorozás? A május 19-ére egybehívott országgyűlés munkarendjének legelső feladata kétségtelenül az 1905. évi költségvetés és ujoncjutalék letárgyalása lesz. Május 19-étől 25-ig tart a ház megalakulása, a trónbeszéd, üzenetváltás és így a költségvetés és ujoncjutalék megválasztásának tárgyalására igen rövid idő áll a parlament rendelkezésére. Amíg a törvényeket a főrendiház is elfogadja és a korona szentesíti, ismét eltelik néhány nap, így tehát az ujoncjutalék és adószedés csak június hó első felében kezdődhetik meg.

Szerelmi dráma. Kortsek József bpesti születésű villamos színházi segéd miskolci lakos, már egy év óta szerelmi viszonyt folytatott Kovács Eszter kovács születésű hajadon cseléddel. Nevezett cseléd a múlt tél folyamán szolgálat nélkül lévén Kortsek őt a legszűkebbéssel ellátta. — Kovács Eszter ez év tavaszán kedvesét elhagyta és Kovácsba lakó szüleiséhez ment. Kortsek több levélben felkérte, hogy térjen vissza, de a leány hajthatatlan maradt; ezért Kortsek bosszút forralt a hülsen leány ellen, egy ószarostól forgópisztolyt vásárolván a leányt e hó 9-én Kovácsba felkereste, s minthogy az akkor sem volt hajlandó vissza menni, ekkor Kortsek József a forgópisztollyal a leányt fejbőlölte. Az eset színhelyéről haldokolva vitték a leányt szülei házához, hol azon nap éjjel 11 órakor kiszendvedt. A gyilkost a kovácsai határban Nyíredy Géza lévai és Grünwald Mór ottani lakosok elfogták s a lévai rendőrségre kísérték, hol azonnal jegyzőkönyvileg kihallgattatván, másnap az ar.—maróti kir. ügyészséghez kísértetett.

A nyitrai megyei gazdasági egyesület az érsekújvári XXIV. nemzetközi luxus lóvásárt ez évben május hó 6. és 7. napján tartotta meg. — A vásár előtt egy héttel már minden istálló le volt foglalva, amiből már előre lehetett következtetni a vásár nagy látogatottságára s nagyszámú felhajtásra. — A felhajtás nagyságával és az eladásra hozott anyag kiváló minőségével a vásár sikere biztosítva lett. — A vásár nagy forgalmát és keresettségét a verőfényes idő nagyban előmozdította. — Mint az előző években, úgy most is legtöbb lovat a külföldi kereskedők vásárolták. — Nagy keresete volt főleg a magas, nagy lovaknak. — Legtöbbet vásárolták: Lövy Lajos (Pilsen) J. Kurlander (Breslau) Augelsberger (Salzburg) Band Áron (Osvicsa) Sztránszky Richard (Dutschbród) stb. — Felhajtott 1050 drb. eladatott 400 darab. Összes forgalom volt 200,000 kor. átlagár 500 kor. legmagasabb ár 1500 koronát tett ki. — E vásárt főleg Bars, Nyitra, Komárom és Pozsony vármegyék legnevesebb tenyésztői látogatták. — A felhajtott anyag minősége az eddigi vásárokat messze fölül haladta.

Emberölés. Klicsimunka János mezőkiessallói lakos, megyei utkaparó f. hó 9-én d. u. 1 óra tájban kapával kétszer fejbe ütötte szomszédját Juhász Andrást, kívül hosszabb idő óta haragban volt. Az ütések folytán Juhász András f. hó 10-én reggel 9 órakor meghalt. Klicsimunkának 7 kis gyermeke maradt.

Vadászok figyelme. A kultúra folyton szűkebb térre szorítja a vadállományt. Mindég több lesz a vadászó, kevesebb a vad és drágább a vadászterület. A vadász tehát kisebb és drágább területre szorul. Hogy ezen kisebb területnek akkora hasznát vehesse, mint az eddig nagyobb és olcsóbbnak, előtérbe jö, hogy a vadászati gyakorlatához is bizonyos szakismeretet kell elsajátítani. Diszesen illusztrálva és gazdag tartalommal szolgálja a vadászati ügyet az *Országos Vadász-Szövetség* hivatalos lapja: a *"Vadászat és Állatvilág"*. Ezen kitűnő és olcsó szaklapot Parthy Géza szerkeszti. Megjelenik havonként kétszer. Előfizetési ára félévre 4 korona. Mutatványszámot díjtalanul küld a lap kiadóhivatala Budapest, Rottenbiller utca 3. szám.

Közönség köréből.

Köszönet-nyilvánítás.
Az örök szeretet nevében mondunk hálás köszönetet Barkócy Barnabás p. ú. titkár ur és neje urasszony öngyásának ama kegyes ténykedésükért, hogy alulírt titkárunknál tett bucsulózgatás alkalmával 50 azaz ötven koronát adományoztak Stefánia árvaházunk céljára.
Amidőn ez összeg kézhezvételét nyilvánosan is van szerencsénk nyilvánítani, fogadják a nemeslelkű emberbarátok 40 kis árvánk nevében újból is legmélyebb köszönetünket.
Léva, 1906. május hó 1-én.
Leidenfrost Tódorné Faragó Samuál
nögyél. elnök nögyél. titkár

Színház.

A múlt hét első felében a már eddig adott darabokat ismételték. Igy szombaton f. hó 5-én a népszerű *Mári Zsidó* került színpadra, vasárnap délután zóna előadásban *Gül-Baba*, este *Lénya*; hétfőn a közkedveltségű *Smólen Tóni*, Gulyás szerepét Hegyessy adta elég sikerülten.
Kedden Zoltán Ilonka jutalomjátéka gyanánt a *Tavas* című operettet adták. Zoltán Ionkának aránylag kicsi szerepe volt, (Margit) de azért bőven volt része tapsokban, sőt tisztelői még emléktárggyal is kedveskedtek neki. Nagyon jó szerepet kapott Ráthonyi Stef (szobaleány), ügyesen is játszotta és nagy tetszést aratott. Kitűnő volt Gulyás alakítása (apó), Katona Sándor ideges pincész szerepében sokszor megngettette a közönséget. Arnold (irodavezető) és Telekán (ügyvéd) szintén ügyesen alakítottak. A darabban egyébiránt sok a sikamlós vicc; ezeket helyesebb elmosni, mint kidomborítani, legalább a mi közönségünk nem igen kap az ilyenek után.
Szerdán szintén ujdonság, dr. Fényes Samu *Pereszélyni juss* című énekes játéka

került színpadra. A darab sajátos keveréke a történeti motívumoknak holmi operettszerű fogásokkal. A két főszerep (Mári és Judit) Arnold Antal és Györy Matild játszották. Mindkét szerep, különösen a második felvonásban, elég nehéz és fárasztó, annál nagyobb érdemük, hogy jól oldották meg. Különösen Györy Matild e szerepében mint igen megbízható, jó erő mutatkozott be. Jó alak volt Gulyás (várnagy) valamint Hegyessy (Ali), a kinek telességeivel való jelenete és megkeresztelkedése igen mulatságos ötlet. Külömben ez is az új darabok sorsára jutott; kevesen nézték meg.

Csütörtökön Erdőssy Károly felléptével Csepregy népszínművét, a *Sárga csikó*-t mutatták be. A magyar népelet e klasszikus rajza különösen kedves a tanuló ifjuság előtt; meg is jelent a diákság szép számmal és viharos tapsolással jutalmazott minden sikerültebb jelenetet. Itt mutatkozott be először Erdőssy C. orba Márton szerepében aki minden esetre rutinizott színész, komolyan és gondal játszott szerepét, ámbár úgy látszik hangja és magatartása nem annyira a népszínműhöz, mint inkább a drámai szerepekhez szokott. Ráthonyi Stef Eszter szerepében igen helyes volt, szépen, ügyesen játszott és kedvesen dalolt. Hozzávaló szerepe volt Arnoldnak is (Laci); hangja érces, de kis színpadhoz túlságosan erős, a szöveg érthetőségének rovására. Sok tapsot aratott Gulyás mint pusztabíró.

Pénteken Goldfaden szép zenéjű, sajátos keleti morált feltűntető operája, a *Szulamith* került színpadra. Kitűnő szerepe volt Zoltán Ionkának (Szulamith), művészi tehetségét és csengő szép hangját itt kellőképpen érvényesíthette. Ugyanezt mondhatjuk Györy Matildról (Abigail), aki nagy ambícióval, érzéssel játszott. Az előadás sikerét emeltek a férfi szereplők is, különösen Pápay (Monaach), Erdőssy (Belizár).

Tegnap, szombaton szép számú közönség nézte meg a *Gyöngyvet* című mulattató boházatot, ma pedig bucsuzóló két előadást tartanak: délután felhelyárakkal *Smólen Tóni* este rendes helyárakkal Tóth Ede örök szépségű népszínműve a *Falu rossza* kerül színpadra. Ezzel Mészey Kálmán színtársulata befejezi lévai szereplését; innét a társulat Zólyomba megy, ahol lekesebb és kevesebb igényű színpártoló közönséget remél.

Szerkesztői üzenetek.

K. Körműbánya. Lelkünköl merített aranygázok, osztjuk és elfogadjuk szíról — szóra. Lapunk azonban politikai nem lévén, nem közölhetjük — szíves üdvözléssel. — Szerk.

Tan ügy.

Pályázati hirdetés.

A Magyar Földhitelintézet a hazai gyümölcsfa tenyésztésnek közönségi faiskolák útján való előmozdítása céljából a folyó évben kivételesen 1 darab 600 koronás 2 darab 400 koronás 21 darab 200 koronás díjat tűz ki, oly tanítók jutalmazására, kik faiskolát kezelnek és a tenyésztés terén szembetűnő sikert képesek felmutatni.
Ezen díjakra pályázhat minden magyarországi faiskolát kezelő néptanító valamint oly közönségi kertész is, ha a faiskola kezelésén kívül a népiszkolákban a gyümölcsfa-tenyésztést hivatásszerűen tanítja és tanításának eredményeként közönségekben és vidékén a nemes gyümölcs termes és terén látható sikert képes feantartani.
A pályázati kérvények megbirálásánál kiváló súly lesz fektetve a) minél kevesebb és leginkább keresett gyümölcs fajta nagyban való szaporítására, b) a faiskola rendszeres kezelésére, c) a faiskola kerítésének minőségére, d) az oltás módjára, végül e) a magas és félmagas törzsű fak helyes nevelésére.
A pályázati kérvények a magyar kir. földművelésügyi miniszter urhoz címzve ez évi június hó 1-ig andandók hozzám be.
A pályázó faiskola kezelő tanítók egy koronás bélyeggel ellátott pályázati kérvényeikhez faiskolájuk vázlatos rajzát, részletes leírását, az abban található csemtek és oltványokhoz, nem és faj szerinti kimutatását mellékelni tartoznak.
A bíráló bizottság által a pályadíjban való részesítésre érdemes pályázóknak odaítélt jutalmakat a miniszterium adományozza elismerő oklevél kíséretében.
Kik már egyszer jutalmat nyertek, újabb jutalomra csakis két év múlva, és azon esetben pályázhatnak ismét, ha kész oltványállományuk legalább kétszer akkora mint első utalmazáskor volt.

Aranyosmarót, 1906. május hó 1-én.

Dr. Hámos Péter
kir. tanfelügyelő.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Kónya József rendőrkapitány.
Buza m.—mássáknént 14 kor. 20 fill. 14 kor. 40 fill. — Kétszeres 13 kor. 20 fill. 13 kor. 60 fill. — Ruzs 12 kor. 40 fill. 12 kor. 80 fill. — A-rpa 13 kor. 60 fill. 14 kor. 40 fill. — Zab 16 kor. — fill. 16 kor. 80 fill. — Kukorica 14 kor. — fill. 14 kor. 40 fill. — Lencse 26 kor. — fill. 27 kor. — fill. — Bab 21 kor. — fill. 22 kor. — fill. — Köles 9 kor. — fill. 10 kor. — fill.
Vetőmagvak 100 kilónként Budapesten. Vöröshere 100—110 kor. — Licerna 110—120 kor. — Bikköny 14—16 kor. — Mubhar 20—22 kor. — Baltacim 26—30 kor.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1906 évi május hó 6-tól Május hó 13-ig.
Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Ifj. Szabó Dániel Doknipil P.	leány	Margit
Ungár Adolf Diamant Margit	leány	Valeria
Közép Galambos I. Szücs J.	fiú	Béla
Rác Julianna	leány	Julianna
Cservenák Mihály Kotsz J.	leány	Rozália

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Pálenyik Mária	4 éves	tüdőgyulladás
Nagy István	84 "	tüdőgümőkór

Nyiltér.

Csödtömegeladási hirdetés.

Vb. Singer Armin, aranyosmaróti kávé csödtömegéhez tartozó s a csödtömeg 1—205 sorszám alatt felvett kávéházi és lakási butorok és italok, továbbá teljes acetylen berendezés zárt ajánlati verseny útján egy egy tömegben eladtnak.
1. Az első tömegbe tartoznak a csödtömeg 1—55, 57—136, 150—205 sorszám alatt felvett butorok és italok 2213 korona 50 fillér becsértékben és 4910 korona 70 fillér beszerzési értékben.
2. A másik tömegbe tartozik egy teljes acetylen világítási berendezés 305 korona becsértékben és 1200 korona beszerzési árban.
Ajánlatok a fenti tételekre együttesen és külön tehetők s azok a becsérték 10%-át kitevő, vagyis 2213 korona 35 fillér és illetve 30 korona 50 fillér bányázzal együtt folyó évi május hó 17 napjának d. e. 12 órájára alulírt tömeggondnokhoz nyújtan-dók be.
Később érkező, valamint bánatpénz nélkül benyújtott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.
A csödtömegeladási beérkezett ajánlatok felett saját belátása szerint határoz s szükség esetén nyilvános szóbeli árverést is tart.
Vevő köteles a vételárat, valamint a vételi illetéket ajánlatának elfogadását közli értesítés vételétől számított 3 nap alatt alulírt tömeggondnoknál kifizetni és a megvett tárgyakat elszállítani.
A fent megjelölt tárgyak a helyszínen, a csödtömeg pedig alulírt tömeggondnoknál a délutáni hivatalos órákban megtekinthetők.
Aranyosmaróton, 1906. évi május hó 10-én.
Dr. Weisz Zsigmond
csödtömeggondnok.

Nevelőnő

kitűnő bizonyítványokkal, állást keres uri családnál, hol mint családtag tekintetnek. Nem annyira fizetésre, inkább jó bánásmódra reflectál.
Cím a kiadóhivatalban.

Gyöngyvirág-

crème és szappan arczra kézzre legjobb, teljesen ártalmatlan szer.
1 tégely ára 1 korona. — Szappan 80 fill. —
BOLEMAN gyógyszerárban Léván.

Ezen mélyekben
szímeren
ismertetek
a raktárok

melyekben
Singer
gépek
árulhatnak.

Singer Co varró gép r. t.
LÉVA Kazinczi u. 2.

A háziasszony gondolkodásán mulik a család üdve, boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

Kathreiner előállítási módszere révén kellemes ízű, az egészséget előmozdító és olcsó, és által a legmegbecsülhetetlenebb előnyöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangsúlyozzuk kifejezetten a Kathreiner nevet és csak eredeti csomagokat kérünk Kneipp páter védjeggyel

G-Berzence-Léva-Léva-Csata-Parkány-Nána.				Parkány-Nána-Csata-Léva-Léva-Gr-Berzence.				B-Gyarmat-Parkány-Nána és vissza.				Érsekujvár-Kis-Tapolcsány és vissza.								
Gr.-Berzence ind.	545	1230	600	Budapest ind.	215sz.	1030sz.	720gy. 655gy.	B.-Gyarmat ind.	315	820	227	Érsekujvár ind.	440	930	505	850				
Jálma . . .	551	1238	608	Bécs ind.	940sz.	1055sz.	810	Dejtár . . .	344	844	252	*Bánkoszi 3 sz. órh.	453	948	517	902				
Saskó-Váralja	*600	1249	619	Parkány-Nána ind.	418	535	850	Ipoly Vecze . . .	*400	*900	*309	N.-Surány . . .	501	951	525	910				
Gr.-Szt.-Kereszt	607	1249	619	Köhid-Gyarmath	435	552	907	Drégely-Palánk	416	915	323	Nagy-Surány ind.	509	956	527	920				
Geletnek-Szkleuó	624	126	704	Kéménd . . .	450	607	922	Ipolyság . . .	435	933	342	Zsitva-Födemes	522	1010	539	932				
Szénásfalu-Vihnye	630	134	715	Bény	502	619	934	Visk	417	940	350	Mánya	538	1028	554	946				
Zsarnóca . . .	649	205	747	Csata	515	631	946	Szakállos . . .	512	1001	412	*Szt. Mihályúr	547	1038	602	954				
Zsarnóca-Fürész.	*654	*210	*752	Csata	538	639	1001	Bél	532	1019	432	Vajk	557	1049	611	1053				
Garamrét . . .	700	217	759	Oroszka	546	647	1009	Ipoly-Pásztó . .	*512	1030	445	Verebély	628	1116	633	1023				
Rudnó	710	222	820	Garam-Damásd	556	657	1019	Zalaba	577	1043	502	Zsitva-Ujfalu . .	635	1129	644	1031				
Ujbánya	716	240	843	Zseliz	608	709	1032	Csata	674	1100	519	*Batekints	644	1138	652	1042				
Bars-Berzence 6. órh.	724	252	853	Nagy-Salló . . .	636	736	1100	Csata	627	1113	532	Taszár	654	1151	700	1050				
Gr.-Szt.-Benedek	745	313	*916	Alsó Váradi . .	653	753	1117	Csata	656	1118	557	Aranyos-Maróth	709	1212	713	1103				
Kovácsi	755	324	927	Nagy-Szece . . .	*658	*758	*1122	Parkány-Nána	749	1212	705	Kis-Tapolcsány	720	1224	723	1113				
Kovácsi	804	337	943	Léva	710	810	1134	Vissza.												
Nagy-Koszmály	819	354	1000	Léva	725	820	1216	Parkány-Nána ind.	855	418	535									
Léva	930	408	505	Nagy-Koszmály	749	838	1231	Csata	951	520	631	Csata	1008	543	650	Kis-Tapolcsány	510	836	427	840
Nagy-Szece . .	*940	*419	517	Kovácsi	759	846	1241	Zalaba	1023	557	704	Aranyos-Maróth	520	854	437	901				
Alsó-Váradi . .	948	425	523	Gr.-Szt.-Benedek	819	904	102	Ipoly-Pásztó . .	1047	615	724	Taszár	532	910	449	920				
Nagy-Salló . . .	1010	447	546	Bars-Berzence 6. órh.	*831	*914	*115	Bél	1059	*624	*734	*Batekints órh.	535	918	455	930				
Zeliz	1033	508	608	Ujbánya	854	925	132	Szakállos	1118	640	750	Zsitva-Ujfalu . .	547	928	504	940				
Garam-Damásd	1045	520	620	Rudnó	905	930	139	Visk	1188	655	808	Verebély	609	954	526	1014				
Oroszka	1055	530	631	Garamrét	917	941	151	Ipolyság	1205	716	830	Vajk	619	1007	536	1031				
Csata	1102	537	638	Zsarnóca-Fürész.	926	947*	159	Ipolyság	1211	720	851	*Szt. Mihályúr	627	1017	544	1043				
Bény	1131	557	656	Zsarnóca	954	1000	214	Drégely-Palánk	1236	739	913	Mánya	635	1034	553	1101				
Kéménd	1142	564	664	Szénásfalu-Vihnye	1012	1013	233	Ipoly-Vecze . . .	1251*	*751	*925	Zsitva-Födemes	649	1054	617	1125				
Köhid-Gyarmath	1155	575	675	Geletnek-Szkleuó	1033	1019	240	Dejtár	115	809	943	Nagy-Surány . . .	700	1109	615	1142				
Parkány-Nána érk.	1212	705	749	Garam-Szt.-Kereszt	1108	1037	266	B.-Gyarmat	145	833	1007	Érsekujvár	710	1115	621	1147				
Budapest felé . ind.	1237gy	825gy	827gy. 330sz.	Saskó-Váralja	1118	1044*	315													
" . . . . . érk.	344sz.	840sz.	840sz.	Jálma	1129	1053	325													
" . . . . . érk.	140gy	945gy	945gy.	Gr.-Berzence . .	1137	1100	333													
Bécs felé	555sz.	1130sz.	1000sz.																	
" . . . . . ind.	259gy.	1209sz.	838gy.																	
" . . . . . érk.	700gy.	632sz.	1140sz.																	
" . . . . . érk.		1205gy.	702gy.																	
" . . . . . érk.		545sz.																		

A fekete vonallal aláhúzott számok az esti 6 órától reggeli 6 óráig terjedő időt mutatják.
 gy = gyorsvonat; s = személyvonat.
 *jelzettek feltételes megállás.

HIRDETÉSEK. 1906. május 13.

Tényleg

"Zorgubán"

segít a nagyszerű és utólérhetlen **Rovar** ölé

Vásárolják „csak üvegekben“.

Kapható Léván:	Bolner Pál	Verebélyen:
Amstetter Imre utóda	Dombo Károly	Czairok István
Engel József	Reimann Lajosné	Erdei József
Heksch Ilés		Pollák Zsigmond
Kern Testvérek	Ujbányán:	Zsarnóczán:
Medveczky Sándor gyógsz.	Cservinka M. gyógyszerész	Weichberg Izidor
Pollák Kálmán,	Heinrich Ede fodrász.	
Róth K.		
Wilhelm Béla.		
Ipolyságon:		
Berceller, M.		

74 kitüntetés, **6** állami érem!

10 000 motör a legteljesebb megelégedésre szállítva.

Drezdai motorgyár r. t.
 (Azéltit Hille) fióktel.:
GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
 Budapest VI., Teréz-körút 41. sz.
 Telefon 12-91.

Benzinmotörök, légszuszmitörök, nyers, olajmotörök, szesz- (spirítusz) motörök, acetylen-motörök, Benzín-lokomobilok cséplésre

Szivógáz (generátoros) motörök a legmodernebb és legköltségteljes, beigazoltan a legolcsóbb üzemeltetést nyújtó erőgépek.

A drezdai motör világszerte elismerten a legköltségteljes gyártmány. Kipróbált tökéletes szerkezet. Válogató t legjobban kiválasztott a legszolidabbban és legpontosabbban készítve.

Tartós! Sok évi használat után sem sörül reperaturákra. Feltétlenül üzemi biztos. Kezelése rendkívül egyszerű. Az üzemeltetések a legkönnyöbbségek.

Drezdai motörök üzemből megtekinthetők számtalan iparvállalatban és uradalom gazdasági üzemeiben: malmokban, téglagyárakban, fagymunkálóknál, faaprítónál, vízemelő (szivattyú) telepeken, gazdasági takarmány-kamrákban, tejgazdaságokban, cséplésnél stb. stb.

Teljes üzemből rendezések (malmok, gazdasági üzemek, közlőmű-szerkezetek stb.) szak-szerű szállítása.

Felvilágosítások s költségtervezetek készíttéssel adatkak.
 Legmesszebb menő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
 a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult küszvénynek, csúznál és meghűlésnél bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossággal legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjegyével és a Richter cég-jelvényével ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főrakár: Török József gyógyszerésznél, Budapestben.

Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában. Előrebetértesse 5 neu. Mindennapi szótközlő.

Küküllőmenti

Első Szőlőoltványtelep
 (Tulajdnos: Caspari Frigyes
 Medgyes. 114 N.-Küküllőmegye.)

volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít.

Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

MAGYAR GÉPEK

A tisztelt gazda közönség szives tudomására hozom, hogy a sokoldalú érdeklődésnek megfelelően raktáromon tartok **GANZ-féle MOTOROKAT** minden nagyságban, melyek nálam állandóan üzemből láthatók.

Egyben ajánlom a t. vásárlók figyelmébe a **HOFFER és SCHRANTZ**

elismert elsőrendű gépgyár összes gyártmányait, különösen gőzcséplőkészletek, járgányos cséplőgépek **VICTORIA DRILL vetőgépek** ekék, szecs kavágók stb. stb.

ÁLLANDÓ DUS RAKTÁRT TARTOK

Mc. Cormick

világhírű arató és fűkaszaló gépekből a legjobb gyártmányú varrógépek; legelőnyösebb bevásárlási forrása.

KNAPP DAVID
 gépraktára Léva Mártonffy-utca.

Névjegyek, meghívók és eljegyzési-kártyák

legdiszesebb kivitelben

készítettnek

Nyitrai és Társánál Léván.

Peronospora-készülékek.

Vermorel és Attila-féle legjobb!
 Felülmúlhatlan,
a siker kétségtelen.

A szőlővesztő (venyige) leveleinek betegségei ellen, valamint a fák és konyakacsoknak rovarok, levelések, pondrók és méharmat stb.-től való megtisztítására.

Vermorel-féle 10 frt., Attila 12 frt.

Attila Phyloxera-fecskendő 23 frt. Kénporfúvók 2 frt. 50 kr.

Kapható:
Kern Testvéreknél LÉVÁN.

